บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคใต้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเรื่อง ตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคใต้ทุกแห่ง รวมทั้งสิ้น 319 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรทั้งหมด ซึ่งได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคใต้ทุกแห่ง รวมทั้งสิ้น 319 โรงเรียน โดยแบ่งโรงเรียนตามจำนวนนักเรียนได้ 4 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก 114 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 129 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 55 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 21 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (check list) จำนวน 13 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย

1.1 สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 6 ข้อ

1.2 สถานภาพของอาจารย์ผู้เป็นหัวหน้ารับผิดชอบการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปของโรงเรียน เป็นแบบสำรวจรายการ (check list) จำนวน 9 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน ในปีการศึกษา 2538 จำนวน 3 ข้อ

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดในโรงเรียน ในปีการศึกษา 2538 จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน เป็นแบบสำรวจรายการ (check list) จำนวน 43 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้านดังนี้

3.1 ด้านการวางแผนการดำเนินงาน จำนวน 4 ข้อ

3.2 ด้านการปฏิบัติงาน จำนวน 34 ข้อ

3.3 ด้านการติดตามและประเมินผล จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 4 ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน เป็นการสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) ของลิเกอท (Likert) จำนวน 34 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ด้านการวางแผนการดำเนินงาน 4 ข้อ

4.2 ด้านการปฏิบัติงาน 22 ข้อ

4.3 ด้านการติดตามและประเมินผล 8 ข้อ

ตอนที่ 5 ปัญหา และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (open ended) จำนวน 4 ข้อ

สำหรับ ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ตอบทั้งหมด 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน

ตอนที่ 3 และตอนที่ 4 ตอบเฉพาะด้านการวางแผนการดำเนินงาน

สำหรับ ครูผู้เป็นหัวหน้ารับผิดชอบการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน ตอบทั้งหมด 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของครูผู้เป็นหัวหน้ารับผิดชอบการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปของโรงเรียน

ตอนที่ 3 และตอนที่ 4 ตอบเฉพาะด้านการปฏิบัติตน และด้านการติดตามและประเมินผล

ตอนที่ 5 ปัญหา และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน

วิธีสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม เพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาปัญหา และสำรวจข้อมูล เกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคใต้

2. ศึกษารายงาน การวิจัย เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน จากหนังสือ เอกสาร วารสาร วิทยานิพนธ์ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รวมทั้งข้อคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้อง และมีประสบการณ์ในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน

3. ศึกษาแผนป้องกันสารเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2535-2539) ระดับมัธยมศึกษา เกี่ยวกับนโยบาย มาตรการและการปฏิบัติ ในการป้องกันสารเสพติดในโรงเรียน

4. สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคใต้ ทั้ง 3 ด้าน

4.1 ด้านการวางแผนดำเนินงาน

4.2 ด้านการปฏิบัติงาน

4.3 ด้านการติดตามและประเมินผล

5. นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจพิจารณา พร้อมทั้งข้อแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

6. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานด้านยาเสพติดและเป็นผู้มีความรู้เรื่องยาเสพติด จำนวน 9 ท่าน (ดูในภาคผนวก ก) ตรวจพิจารณา และแสดงความคิดเห็นแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

7. ปรับปรุงแบบสอบถามและนำไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนที่มิใช่กลุ่มประชากร จำนวน 30 โรงเรียน เพื่อศึกษาปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตลอดจนสำนวนภาษาที่ใช้ โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้วิธีโคแอฟฟิเชี่ยล แอลฟา (Coefficient Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 4 เท่ากับ .92

8. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ก่อนนำมาไปใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงอธิบดี กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

2. อธิบดีกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ออกหนังสือนำถึงครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อแจ้งอนุญาตให้เก็บข้อมูลครั้งนี้

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองส่วนหนึ่ง และดำเนินการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์อีกส่วนหนึ่ง โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารและครูผู้เป็นหัวหน้ารับผิดชอบการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคใต้ โรงเรียนละ 1 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 319 ฉบับ ตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม 2539 ถึงวันที่ 5 มีนาคม 2539 ได้รับกลับคืนเป็นฉบับสมบูรณ์สำหรับใช้ในการวิเคราะห์จำนวน 283 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.71 แยกเป็นแบบสอบถามจากโรงเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ 19 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.48 โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ 51 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.73 โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง 116 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.92 และโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก 97 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.09

4. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ทั้งหมด 283 ฉบับ มาลงรหัสและตรวจให้คะแนนตามที่กำหนดไว้ แล้วนำข้อมูลมาบันทึกลงในแบบลงรหัส (coding form)

5. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 5 มาบันทึกลงในจานแม่เหล็ก (diskette) เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ซึ่งถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพทั่วไปของโรงเรียน และสภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน ตามลำดับ มาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 4 เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน โดยกำหนดค่าคะแนนแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) นำมาแจกแจงความถี่หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน โดยแยกสรุปรวมของปัญหาแต่ละด้าน แล้วทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าเฉลี่ย โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.1 กำหนดค่าคะแนนแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) ตามวิธีการของลิเคอร์ท (Likert) ดังนี้ คือ

ระดับของปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

i17013467

2.2 นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่หาค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายข้อและสรุปรวมในแต่ละด้าน โดยตีความหมายค่าเฉลี่ยรายข้อและโดยส่วนรวม ดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดมาก

2.50-3.49 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดน้อย

1.00-1.49 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ด้วยค่าเอฟ (F-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ของค่าเฉลี่ยของปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน ถ้าการทดสอบพบว่าค่าเฉลี่ยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบระหว่างคู่ด้วยการทดสอบค่าเอฟ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe' test)

4. แบบสอบถามตอนที่ 5 เกี่ยวกับการเพิ่มเติมปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคใต้ ลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (open ended) สำหรับคำถามส่วนนี้นำมาอภิปรายผล เพื่อจะได้ทราบปัญหาจากการดำเนินงานเพิ่มเติม และเป็นข้อเสนอแนะอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการวิจัย

5. นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเสนอในรูปตารางและความเรียง

6. สรุปสภาพและปัญหาในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้วยค่าเอฟ (F-test) ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส พี ซี พลัส (SPSS/PC+ Statistical Package for the Social Sciences / Personal Computer Plus) ของศูนย์คอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย